

Zagovorniki okolja – pravila delovanja

Namen

1. Zagovorniki okolja smo mreža pravnih in pravnikov za pravno varstvo okolja in prostora, ki v sodelovanju z drugimi strokovnjakinjami in strokovnjaki delujemo v javnem interesu v podporo okoljskim nevladnim organizacijam.
2. Namen Zagovornikov okolja je pravno varstvo okolja in prostora ter povečanje koristi okoljske zakonodaje skozi boljše izvajanje in spreminjanje.
3. Mreža Zagovornikov okolja je neformalna povezava in ni pravna oseba. Deluje pod okriljem Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC.

Kaj delamo

4. Naše delo obsega pravno podporo na področju varstva okolja in urejanja prostora.
5. To zajema predvsem: svetovanje, izdelavo analiz, pripravo predlogov za reševanje problemov, pripravo pravnih sredstev, pravno podporo participaciji javnosti pri sprejemanju odločitev, pripravo pobud in predlogov organom za sprejem in spremembo predpisov ali prakse izvajanja predpisov.

Kdo je upravičen do naše pomoči

6. Pravna podpora Zagovornikov okolja je namenjena nevladnim organizacijam, lokalnim pobudam in civilnim iniciativam, izjemoma pa tudi posameznikom, če konkreten primer izpolnjuje kriterije za sprejem v obravnavo.
7. Prednost pri obravnavi imajo nevladne organizacije s področja varstva okolja in urejanja prostora, ki imajo priznan status delovanja v javnem interesu, ter druge nevladne organizacije s tega področja, ki so člani mreže Zagovornikov okolja, vendar to ne pomeni avtomatičnega obravnavanja primera.

Kriteriji za sprejem primerov v obravnavo

8. Obravnavamo primere, ki so v javnem interesu oz. širšem družbenem interesu. Na področju okolja s tem razumemo interes ohranjanja oziroma izboljšanja kvalitete in funkcij vseh delov narave (prst, tla, zrak, voda, živali in rastline, njihovi habitati ter drugi deli) in vključuje tudi širši vsebinsko pomemben pozitiven vpliv na zdravje, prehrano ter življenjsko in delovno okolje ljudi bodisi preprečuje negativen vpliv na te dobrine. Trajnostno urejanje prostora vidimo kot enega najpomembnejših instrumentov varstva okolja, v okviru katerega se na temelju sodelovanja javnosti pri sprejemanju odločitev usklajujejo tudi družbeni interesi.

9. Na tej podlagi sprejemamo primere po naslednjih kriterijih:

- če posledice primera presegajo partikularni interes posameznika ali ožje skupine ljudi (torej če gre za širše skupno dobro ali primer, ki ima veliko javno podporo v lokalnem okolju) ALI če gre za ogrožene naravne vrednote (varovani deli narave, živali, rastline) IN
- če primer, ki, četudi po posledicah omejen, po svojem družbenem pomenu, precedenčni moči ali javni pojavnosti zmora prispevati k premikanju meja varstva okolja in k bolj osveščeni pravni in politični praksi na tem področju (npr. vsebinsko pomemben primer zaradi izboljšanja stanja okolja, dostopa do pravnih sredstev, napredka na področju varstva okolja ali drugega napredka).

10. O sprejemu primera v obravnavo odloča strokovni svet Zagovornikov okolja.

Odplačnost

11. Za upravičence so storitve brezplačne. Če mreža Zagovornikov okolja nima na razpolago dovolj finančnih sredstev so storitve lahko tudi delno ali v celoti odplačne.

12. Odplačnost storitev ne more biti kriterij za prevzem primera.

Organiziranost članov mreže

Koordinator

13. Koordinator mreže Zagovornikov okolja je Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, ki vodi in koordinira delovanje mreže.

Strokovni svet

14. Strokovni svet je organ mreže, ki odloča o vseh pomembnejših zadevah delovanja mreže, predvsem pa o sprejemu in obravnavi primerov, vstopu članov v mrežo ter pridobitvi statusa mentorja.

15. Strokovni svet sestavlja predstavnik koordinatorja in štirje imenovani člani za dobo 5 let: enega člana izmed svojih predstavnikov imenujejo nevladne organizacije s prizanim statusom delovanja v javnem interesu, ki so vključene v mrežo, enega izmed sebe imenujejo svetovalci, dva pa izmed sebe imenujejo mentorji. Vsak član ima lahko tudi namestnika, ki se izvoli na enak način.

16. Postopek imenovanja članov v strokovni svet poteka na način, da koordinator pozove posamezno skupino, ki lahko imenuje svojega kandidata, da se registrirajo kot elektorji in predlagajo kandidate. Zbiranje prijav traja 15 dni od poziva, seznam kandidatov se nato javno objavi. Sledi javna predstavitev kandidatov, na kateri se lahko kandidati tudi dogovorijo o tem, kdo bi bil najprimernejši. Če soglasja ne dosežejo, se razpišejo volitve. Volitve trajajo 3 dni, volijo pa lahko vsi, ki so se registrirali kot elektorji. Rezultat volitev se javno objavi.

17. Strokovni svet deluje in odloča po elektronski poti (e-pošta, skype, druge elektronske oblike), najmanj dvakrat na leto pa se tudi sestane.

18. Strokovni svet soglasno sprejema odločitve, ki se nanašajo na prevzem primerov, vstop članov v mrežo, pridobitev statusa mentorja, kršitev kodeksa in izključitev člana. Ostale odločitve sprejema z večino glasov. Za sprejem odločitve mora imeti strokovni svet dovolj časa, najmanj pa dva delovna dneva, razen v nujnih primerih.

19. O posameznih zahtevnejših strokovnih vprašanjih se strokovni svet lahko posvetuje z zunanjimi strokovnjaki.
20. Do 30.11.2015 opravlja delo strokovnega sveta projektni svet projekta Zagovorniki okolja, s katerim je mreža vzpostavljena.

Svetovalci in mentorji

21. Svetovalci so pravni ali drugi strokovnjaki, vključeni v mrežo Zagovornikov okolja, ali drugi strokovnjaki nevladnih organizacij, vključenih v mrežo, ki izvajajo pravno podporo.
22. Mentorji so pravni ali drugi strokovnjaki, ki imajo v mreži Zagovornikov okolja status mentorja. Vloga mentorja je usmerjanje in strokovni nadzor dela svetovalcev v posameznih primerih. Mentor ne more biti hkrati svetovalec in mentor v isti zadevi.
23. Svetovalci lahko na podlagi odločitve strokovnega sveta pridobijo status mentorja. Pri tem strokovni svet upošteva pridobljeno znanje in izkušnje, potrebne za mentorja pri čemer presoja predvsem splošne delovne izkušnje in reference na področju delovanja mreže in/ali uspehi/reference pridobljene pri reševanju primerov v mreži.

Letno srečanje članov

24. Srečanje članic in članov mreže poteka najmanj enkrat letno.
25. Na srečanju članov mreže koordinator, strokovni svet in etična komisija podajo poročilo o delu, člani pa obravnavajo aktualne probleme ter morebitne izboljšave pravil, etičnega kodeksa oziroma poteka dela mreže. Na letnem srečanju članov se imenuje tudi etična komisija za obdobje enega leta.

Etična komisija

26. Etično komisijo izmed članov mreže imenujejo člani mreže na letnem srečanju za obdobje enega leta. Koordinator oziroma predstavniki koordinatorja ne morejo biti člani etične komisije. Etična komisija obravnava kršitve etičnega kodeksa.

Interni postopek obravnave primera

27. Posamezni primeri se praviloma zbirajo po elektronski pošti preko prijave na spletni strani Zagovornikov okolja.
28. Koordinator primer registrira in po potrebi pridobi še dodatne informacije. Zbrane primere enkrat mesečno posreduje strokovnemu svetu s priporočilom za sprejem oziroma zavrnitev, razen če primer očitno ne izpolnjuje pogojev za obravnavo. Če gre za nujne primere morajo biti potrebne odločitve sprejete brez nepotrebnega odlašanja.
29. Strokovni svet odloči o sprejemu primera ter naredi oceno predvidenega števila ur strokovnega dela, potrebnega za obravnavo primera, ter predvidi obseg svetovalne ekipe.
30. Na posameznem primeru dela najmanj en svetovalec in en mentor, v zahtevnejših primerih pa tudi več svetovalcev in mentorjev skupaj. Najmanj en svetovalec in en mentor morata biti pravnik. Če se dela v skupini najmanj treh oseb, skupina določi internega koordinatorja skupine.
31. Po odločitvi o sprejemu primera koordinator posreduje povpraševanje o zainteresiranih svetovalcih in mentorjih, ki imajo možnost, da javijo svoj interes za sodelovanje in delo na posameznem primeru v roku treh dni. Če je zainteresiranih več svetovalcev in mentorjev:

- koordinator zainteresiranim sporoči, kdo je javil interes in poskuša doseči dogovor;
 - če dogovora ni mogoče doseči se za delo na primeru določi tisti, ki najdalj časa ni delal na nobenem primeru, pri čemer so v prednosti starejši člani pred novejšimi člani mreže;
 - če je teh oseb za delo na posameznem primeru še vedno preveč se primer dodeli po abecednem vrstnem redu priimka svetovalca ali mentorja.
32. Po enakih kriterijih izbire se lahko za obravnavo nujnih zadev imenuje tudi »dežurna skupina« za določen čas, ki ne more biti daljši od 3 mesecev.
33. Mentor usmerja strokovno delo svetovalca, pregleduje izdelke, poda končno odobritev izdelka ter spremlja nadaljnji potek zadeve. Lahko se posvetuje s koordinatorjem in/ali strokovnim svetom. Mentor pripravi tudi poročilo o evalvaciji primera, ki ga predloži strokovnemu svetu. Vsebino evalvacijskega poročila določi strokovni svet.
34. Prenos dela med posameznimi svetovalci ali mentorji je možen na podlagi tehtnih razlogov ali zaradi neustrezne odzivnosti svetovalca ali mentorja (tako časovno kot vsebinsko). Zamenjavo odobri strokovni svet na podlagi mnenja koordinatorja. Če gre za nujne primere in tehtne razloge za prenos se lahko koordinator sam dogovori o prenosu dela na novega svetovalca ali mentorja, če se prvotni svetovalci ali mentor s tem strinjata.
35. V primeru, ko se nihče ne javi za delo na primeru ali dela ni možno prenesti na drugega svetovalca oziroma mentorja, lahko potrebno delo opravi koordinator, o čemer obvesti strokovni svet.
36. Končni izdelek posreduje upravičencu do pravne podpore koordinator.

Vstop v mrežo

37. V mrežo Zagovornikov okolja lahko vstopijo:
- pravnice in pravniki (diplomirani, magistri ali doktorji), ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - so obiskovali izobraževanje za zagovornike okolja, ki ga organizira koordinator, ali drugo celovito izobraževanje s področja varstva okolja in/ali urejanja prostora; ali
 - so obiskovali okoljsko pravno kliniko ali delovali kot prostovoljci na področju pravnega varstva okolja in urejanja prostora pri nevladni organizaciji; ali
 - izkazujejo reference s področja varstva okolja in urejanja prostora;
 - odvetnice in odvetniki, ki izkazujejo reference v podporo varstva okolja v javnem interesu;
 - drugi strokovnjaki (biologi, kemiki, arhitekti, urbanisti, krajinski arhitekti, gozdarji, agronomi in drugi strokovnjaki), ki izkazujejo reference v podporo varstva okolja v javnem interesu;
 - nevladne organizacije, ki se ukvarjajo s področjem varstva okolja in/ali urejanja prostora in njihovi predstavniki, ki jih te nevladne organizacije imenujejo v mrežo.
38. V mrežo se kot zunanji strokovnjaki lahko vključijo tudi strokovnjaki iz akademske sfere, ki sicer podpirajo delovanje mreže in so na voljo strokovnemu svetu za težja strokovna vprašanja, niso pa vključeni v redno delo mreže.
39. Član lahko v mrežo vstopi na povabilo in priporočilo obstoječega člana mreže s podpisom pristopne izjave k tem pravilom in etičnemu kodeksu. Postopek poteka na naslednji način:
- zainteresirani poda izjavo interesa, izjavo, da bo kot član spoštoval ta pravila in etični kodeks, temu pa priloži pisno priporočilo člana, ki ga je povabil;
 - izjava interesa s priporočilom člana se pošlje vsem članom, ki v 15 dneh sporočijo morebitne zadržke glede sprejema člana in/ali interes za sodelovanje v postopku sprejema člana;
 - strokovni svet organizira javno predstavitev kandidata, na katero kandidata, člana, ki je podal priporočilo in člane, ki so izrazili interes za sodelovanje v postopku;

- odločitev o sprejemu člana sprejme strokovni svet.

Do 30.11.2015 vstopajo prvi člani na povabilo koordinatorja, sprejem pa potrdi projektni svet.

40. Vsak član lahko kadarkoli izstopi iz mreže, pri čemer se pričakuje, da bo morebitno prevzeto delo opravil do konca oziroma v skladu s temi pravili poskrbel za pravočasen prenos dela na drugega.
41. Član je lahko izključen iz mreže zaradi hujše kršitve etičnega kodeksa. Postopek se sproži na predlog etične komisije. Po izvedenem ugotovitvenem postopku, v katerem ima domnevni kršitelj možnost izjaviti se o očitanih kršitvah, o izključitvi odloči strokovni svet.

Financiranje mreže

42. Financiranje mreže je neodvisno od gospodarstva in organov oblasti. Temelji na:

- donacijah in drugih oblikah zbiranja sredstev fizičnih oseb;
- morebitnih plačilih za opravljene storitve, o čemer odloča strokovni svet;
- pridobivanju sredstev na javnih razpisih ali v okviru javnih naročil ali drugih naročil za pridobitev neodvisnih študij. O morebitnih prijavih na javne razpise odloči strokovni svet soglasno, pri čemer ocenjuje predvsem morebiten konflikt interesov;
- morebitni članarini, če jo strokovni svet sprejme kot način financiranja mreže

43. Redno finančno poslovanje mreže (predvsem zbiranje sredstev, plačilo dela v mreži) vodi koordinatorski svet. Za posle, ki presegajo redno finančno poslovanje (npr. izobraževanje, vključevanje v strokovne mreže) koordinatorski svet pridobi soglasje strokovnega sveta. Za delovanje mreže se vzpostavi poseben podračun, na katerem se posluje v skladu s pravilnikom o donacijah, ki ga na predlog strokovnega sveta sprejme svet koordinatorski svet.

44. Delo vseh članov mreže (svetovalci, mentorji, člani strokovnega sveta, zunanji strokovnjaki, koordinatorski svet, člani etične komisije) je plačano v višini, ki omogoča vzdržno delovanje mreže, to je v vrednosti ure, kot jo za uro prostovoljskega dela organizacijske narave določa Pravilnik o področjih prostovoljskega dela in vpisniku (Uradni list RS št. 48/11, 60/11) – to je 13,00 EUR, kar predstavlja bruto vrednost ure). Do 30.11.2015 so zaradi teka projekta Zagovorniki okolja svetovalci in mentorji plačani v vrednosti 11,85 EUR bruto na uro.

45. Obseg ur za posamezno delo oceni strokovni svet mreže, in sicer:

- za delo svetovalcev in mentorjev ob sprejemu primera, pri čemer lahko strokovni svet naknadno na podlagi utemeljenega predloga ocenjeno število ur poveča, vendar mora paziti na uravnoteženo obremenitev glede na zahtevnost primerljivih primerov;
- za delo strokovnega sveta in koordinatorski svet se določi pavšalni mesečni obseg ur;
- za delo etične komisije se določi pavšalni obseg ur za posamezen primer obravnave pritožb in posameznih primerov;
- za delo zunanjih strokovnjakov po dogovoru smiselno enako kot to velja za svetovalce in mentorje.

46. Za izvajanje strokovnega dela člani mreže, ki so fizične osebe, sklenejo letne pogodbe civilnega prava, izplačila pa odobri in izvrši koordinatorski svet, upoštevajoč ta pravila in sklepe strokovnega sveta.

Pritožbeni postopek

47. Vsak upravičenec do storitev mreže se lahko pisno pritoži na delo mreže Zagovornikov okolja. Pritožbo obravnava strokovni svet na prvi naslednji seji po njeni vložitvi in sicer po sledečem postopku:

- če gre za pritožbo, ki se nanaša na etičnost delovanja, koordinator posreduje pritožbo v obravnavo etični komisiji, ki izpelje ugotovitveni postopek in predloži svoje ugotovitve strokovnemu svetu v odločitev;
- če gre za drugo pritožbo, o njej odloči strokovni svet;
- strokovni svet svojo odločitev z obrazložitvijo posreduje pritožniku.
- Pritožnik se lahko v roku 15 dni zoper to odločitev pritoži na svet koordinatorja.

Preglednost in javnost delovanja

48. Delovanje mreže je javno in transparentno. Preglednost delovanja mreže se zagotavlja z javnimi objavami na spletni strani »zagovorniki-okolja.si«, kjer so objavljena pravila delovanja mreže ter člani mreže, razen tistih, ki izrecno ne želijo biti javno objavljeni.

49. Za komunikacijo z mediji je pristojna oseba, ki jo določi ali s katero soglašata strokovni svet.

Sprememba pravil delovanja

50. Ta pravila je sprejel projektni svet dne 5.5.2015. Pravila lahko spreminja strokovni svet na predlog člana mreže, po tem, ko se o predlogu opravi posvet med člani mreže.